

INTEGRÁLT KISTÉRSÉGI SZOLGÁLTATÓ HÁZ

Készítették:

Angyal Nikolett
Bács Boglárka
Ferenczy Szilvia
Reiter Simon
Bábel Zsófia
Tóth Zsuzsanna
Rumbus Adrienn
Kromják László

Pécs, 2007. március

Projekt címe: *Integrált Kistérségi Szolgáltató Ház*

Megvalósítás helyszíne: Pécsi Kistérség
Székhely: Pécs Megyei Jogú Város

(Az alegységek kialakításánál minden egyes esetben előzetesen szükséges megvizsgálni és mérlegelni hatékonyság, költségek, illetve távolság szempontjából, hogy az adott mikrokörzet központban ténylegesen létre kell-e hozni (és a Ház minden funkciójára) irodákat, vagy a feladat eredményes ellátására elegendő-e olyan megfelelő szakképzettséggel rendelkező, helybeli lakosok kiválasztása, akik munkahelye a központi egységben van helyileg, de lakhelyük miatt kötődnek a településhez is, és ebből kifolyólag feladataikat teljes körűen el tudják látni.)

A projekt során kialakítandó Integrált Kistérségi Szolgáltató Ház az alábbi négy funkciót kívánja ellátni, illetve ezekkel kapcsolatosan fogalmaz meg célokat, konkrét tevékenységeket:

1. **Információs funkció:** célja, fenntartható partnerségi és információs hálózat kialakítása.
2. **Kulturális funkció:** A kistérségi kulturális (és turisztikai) potenciál, igények felmérése; a kulturális (és turisztikai) szolgáltatások, rendezvények koordinálása, összefogása, „felfűzése”; egységes marketing arculat kialakítása ezek számára.
3. **Foglalkoztatási funkció:** a kistérség foglalkoztatási helyzetének javítása, foglalkoztatás bővítése, foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkanélküliek reintegrációja a munkaerőpiacra közmunkaprogramokban való részvétel segítségével. A munkaadói és munkavállalói érdekek közelítése. Kiemelt figyelmet szentelve.
 - a. az alacsony iskolai végzettségű vagy munkaerő piaci szempontból nem versenyképes szakmával rendelkezőkre;
 - b. pályakezdő, 30 év alatti fiatalokra;
 - c. tartós egy évnél régebben regisztrált munkanélküliekre;
 - d. munkanélküli nőkre.
4. **Fejlesztési funkció:** célja, hogy a partner szervezetekkel való együttműködés által lehetőségeihez képest hozzájáruljon a kistérségben működő vállalkozások, kiemelten a kis és középvállalkozások formális és informális üzleti kapcsolatainak kialakításához annak érdekében, hogy új technológiák, módszerek, és korszerűbb eszközök termelésbe vonásával, egymást segítve és kiegészítve növelhessék versenyképességüket, és megjelenhessenek a külföldi piacokon.

I. INTEGRÁLT KISTÉRSÉGI SZOLGÁLTATÓ HÁZ – INFORMÁCIÓS FUNKCIÓ

1. **Megvalósítás helyszíne:** Pécsi Kistérség
Székhely: Pécs Megyei Jogú Város

2. **Illeszkedés a kistérségi fejlesztési koncepcióhoz:**

Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia, SWOT analízis):

- Az informatikai infrastruktúra kiépítése oldja a vidéki térségek fizikai megközelíthetőségének nehézségeiből származó hátrányokat¹

Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia):

- Képzett, szolidáris társadalom – innovatív együttműködések. Humán erőforrásfejlesztés (3. prioritás)
 - Civil stratégia – Partnerség, egyenrangú társadalmi szereplővé válás (3.1. intézkedés)²

A Pécsi Statisztikai Kistérség Területfejlesztési Programja

- Kistérségi összefogással hatékony közszolgálati rendszer kialakítása, működtetése³

Illeszkedés az Új Magyarország Fejlesztési Terv (NFT2) tervezetének prioritásaihoz, operatív programjaihoz:

Elektronikus Közigazgatás Operatív Program 2007-2013:

- A közigazgatás és a közigazgatási szolgáltatások belső folyamatainak megújítása (1. prioritási tengely)
 - Nyilvántartási rendszerek, adatbázisok átalakítása, fejlesztése (2. tevékenység)⁴

Dél-dunántúli Operatív Program 2007-2013:

- Területi dimenziójának egyik célkitűzése a vidéki térségek fejlesztése a kistérségi és mikrotérségi központok gazdasági és szolgáltatási szerepkörének erősítésével.⁵

3. **Projekt háttere és indokoltsága**

Jelenleg a Pécsi Kistérségen belüli *információáramlási folyamat nehézkes a különböző helyi szereplők között*. A térségben a vállalkozások, civil szervezetek és egyéb intézmények egymással, illetve az önkormányzatokkal való együttműködési hajlama csekélynek mondható. Ez számos dologgal magyarázható: a partnerségi kapcsolatok kialakítására irányuló nagyfokú inaktivitással, a helyi ügyekkel kapcsolatos érdektelenséggel, illetve egyszerűen a forráshiánnyal. A helyzetet súlyosbítja, hogy a kistérségi szerveződésnek nincsenek hagyományai. A jövőben a közös érdek felismerése és az ennek jegyében történő együttműködés kialakítása a cél.

A szervezet kialakítása és kezdeti működése során jelentkező problémák enyhítésére célszerű a funkcióval szemben támasztott igények pontos felmérése.

¹ Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia). Dél-dunántúli Terület és Gazdaságfejlesztő Kht., 2006. 16. p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=62> (2007. 03. 20.)

² Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia). Dél-dunántúli Terület és Gazdaságfejlesztő Kht., 2006. 67-68. p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=62> (2007. 03. 20.)

³ A Pécsi Statisztikai Kistérség Területfejlesztési Programja (helyzetelemzés, SWOT tábla, Fejlesztési koncepció) 2005-2006. PTE KTK Regionális Oktató, Fejlesztő és Tanácsadó Központ, 2006. április, 66. p.

⁴ Elektronikus Közigazgatás Operatív Program 2007-2013. Magyar Köztársaság Kormánya, 2006. november, 35. p. http://www.nfu.gov.hu/index.nfh?r=&v=&l=&d=&mf=&p=umft_opprog (2007.03. 21.)

⁵ Dél-dunántúli Operatív Program 2007-2013. Magyar Köztársaság Kormánya, 2006. december, 40. p. http://www.nfu.gov.hu/index.nfh?r=&v=&l=&d=&mf=&p=umft_opprog (2007.03. 22.)

4. Célok

Az információs hálózat fejlesztésének célja *fenntartható partnerségi és információs hálózat kialakítása*. Az egység feladata *a megvalósuló szolgáltató központ funkciói közötti információ áramlás megszerzése, illetve a Szolgáltató Ház valamennyi funkcióját felölelő komplex kistérségi adatbázis létrehozása, ezáltal a térségi szereplők és az érintettek közötti együttműködés megtervezésének elősegítése. Ennek érdekében szakmai, szakmaközi kapcsolatok kiépítése és fenntartása, információ közvetítése, tanácsadás, valamint a kistérségi identitástudat erősítése a feladata*. A projektgenerálást követő időszak komoly feladata az együttműködés fenntartása. Az együttműködő felek közös érdeke, hogy a projekt lezárását követően is legyen olyan hálózat, amely az érdekeltet további együttműködésekre, új projektek indítására sarkalja.

5. Partnerek

A megfogalmazott célok és feladatok teljesítése érdekében olyan partnerségi kör kialakítása javasolt, amelyben a hálózat lehetséges szereplői:

- Pécsi Többcélú Kistérségi Társulás (tagönkormányzatok, társulás munkaszervezetei);
- Állami dekoncentrált szervek;
- Vállalkozói, illetve
- Civil szféra.

6. Az információs szerepkör fejlesztési feladatai, tevékenységei

Az információs szerepkör kiemelt fontosságú a megvalósulandó szolgáltató központ számára, hiszen a többi funkció mindegyikével (foglalkoztatási, vállalkozásfejlesztő, kulturális) szoros kapcsolatban áll. A naprakész hírközlés érdekében a folyamatos frissítés nélkülözhetetlen. A megvalósuló Integrált Szolgáltató Ház funkciói között adódhatnak átfedések. Ezek kiküszöbölésére a tevékenység megkezdése előtt, illetve a kezdeti működési fázisban egyeztetéseket kell alkalmazni.

Komplex kistérségi adatbázis létrehozása

Az információs funkció feladata a Szolgáltató Ház egységei által használt valamennyi adatbázis létrehozása és folyamatos karbantartása, ez egyes funkciók ezen a téren csupán a szakmai feladatokat látják el, tehát meghatározzák a begyűjtendő adatok körét és minőségét.

Az információs funkció elsődleges célja egy olyan informatikai rendszer létrehozása és feltöltése, melynek három alapvető eleme van.

Egyrészt *intranet* kialakítása a Szolgáltató Ház egyes funkciói közötti hatékony feladatellátás céljából.

Másrészt dinamikus *partneradatbázis* készítése, mely alkalmas a hálózat partnereire vonatkozó alapadatok elektronikus tárolására. Olyan egyedi igények szerint állítható össze, amelyek jelentősen megkönnyítik a partnerekkel, ügyfelekkel kapcsolatos információk nyilvántartását, csoportba sorolásukat, illetve körlevelek készítését.

A komplex kistérségi adatbázis harmadik pillére egy az előző két rendszerrel egységet alkotó *szolgáltató felület*, mely lehetőséget teremt a minden fél számára hasznos információk közzétételére, háttéranyagok megjelenítésére, tehát egyfajta belső honlapként működne a hálózat tagjai körében. További feladata lehet, hogy a nem hálózati tagok számára valódi honlapként jelenjen meg.

A Szolgáltató Ház jövőbeni működése kapcsán felmerül a kérdés, hogy elegendő-e egy közös honlap kialakítása, vagy szükségessé válik minden funkció esetében egy-egy önálló weboldal elindítása.

A naprakész hírközlés érdekében a folyamatos frissítés elkerülhetetlen, ezért javasolt a partner szervezetek számára a hálózatba való belépéshez szükséges felhasználó név és jelszó biztosítása. A nagyszabású informatikai rendszereknél megszokott eltérő szintű hozzáférés szabályozása szintén ajánlott. Célszerű, ha az intranet csak a Szolgáltató Ház tagjai által elérhető. Javasoljuk, hogy a partnerek számára legyen lehetőség saját adataik frissítésére, természetesen mások adatainak módosítása nélkül.

Tájékoztató füzet, hírlevél

A projekt kezdeti stádiumában egy alkalommal megjelenő **tájékoztató füzet** tökéletesebbé tenné a hálózati tagok és a lakosság informálását. Az érdeklődők számára elérhetővé kell tenni a központi irodában, illetve a frekvenciáltabb kistérségi helyszíneken (például a hivatalokban, postákon). E kiadvány foglalkozik minden, a projekt területén megvalósuló beruházással, a szolgáltatók és résztvevők körével kapcsolatos kérdésekkel, a szolgáltató központ működésével, de nem kimerítő részletességgel. Ezen tájékoztató füzet célja, hogy általános áttekintést adjon a legfontosabb tudnivalókról, és ezáltal elkerülhetővé váljanak a tájékoztatásból adódó problémák. A kiadvány alkalmas a projekt során megvalósítandó további feladatok bemutatására, az együttműködések szélesítésére.

Az adatbázis létrehozását követően szükséges egy **útmutató** kiadása, mely segítséget nyújt a már hálózati tagok számára az informatikai rendszer használatához. Az útmutató keretében lehetőség van a felhasználó nevek és belépési jelszavak kiosztására, melyek természetesen a felhasználó igényei szerint módosíthatók.

Szükséges legalább havi rendszerességgel megjelenő **hírlevél** elkészítése. Két megvalósítási mód lehetséges, megjelenhet a kialakítandó *szolgáltató felületen*, mind a partnerek, mind a nagyközönség hozzáféréssel, vagy lehet *e-mailben* érkező elektronikus levél, amelyben a címzett rendszeres időközönként tájékoztatást kap a legújabb hírekről, újdonságokról stb. A hírlevél szolgáltatás lényege tehát, hogy a célcsoportja számára fontos információkat közöljön. A célcsoport tekintetében javasolt a projektben érintett partnerek, helyi önkormányzatok, civil szervezetek, a közreműködő intézmények (pl. Tourinform irodák) számára felajánlani a hírlevélre való feliratkozás lehetőségét. Emellett természetesen a projekt iránt elkötelezett más szervezetek, a munkacsoportokon, fórumokon, konferenciákon résztvevők és akár magánszemélyek is tájékoztatást kaphatnak bizonyos kérdésekben. Kiemelt hangsúllyal bír a vállalkozások tájékoztatása az aktuális projektekről, az ezekhez lehívható támogatásokról. A hírlevél kommunikációs előnye többek között a költséghatékonyság.

Koordinátorok kijelölése

A megfelelő minőségű és mennyiségű adat összegyűjtéséhez, és a Szolgáltató Ház számára fontos adatok körének meghatározásához szükség van a kistérségben kellő helyismerettel rendelkező koordinátorok kijelölésére, akik feladata a megnevezésből adódóan a szükséges adatállomány beszerzésének irányítása. Javasolt funkcióként legalább egy, az adott térségben élő koordinátor kijelölése. Lehetőség van a konkrét adatok diákmunka keretében történő beszerzésére a szakmai koordinátorok felügyelete mellett.

Információs tájékoztató pontok, fórumok

Az információs hálózat kiépítésének egyik fontos lépése a **tájékoztató pontok** kialakítása. Elhelyezésük a Szolgáltató Központ irodájában, illetve más frekvenciált településeken javasolható, ahol az érdeklődők tájékozódhatnak az aktuális információkról. Ezek a tájékoztató felületek kiváló lehetőséget biztosítanak a hálózat tagjai, illetve a kistérség egyéb szereplői (vállalkozások, civil szervezetek, lakosság) számára reklámanyagaik elhelyezésére, ezzel bevételi lehetőséget teremtve a Szolgáltató Központ részére.

A **fórumok** tartása megfelelő alkalmat teremt az érintett szervezetek bevonására, a közös feladatvégzés során felmerülő problémák és kérdések megvitatására. A fórumok jó lehetőséget adnak a napi kapcsolat mellett a jelentősebb kistérségi események, közös fejlesztések, beruházások előtti együttes egyeztetésre a hálózat tagjai között.

7. Várt eredmények, hatások

Közvetlen eredmények:

- hatékony információáramlás megvalósulása;
- javul a hálózat szereplői közötti együttműködés;
- a létrejövő adatbázis a kistérségi tervezés alapját adhatja;
- erősödik az identitástudat, a közösséghez tartozás érzése.

Közvetett eredmények:

- javul a kistérség forrásfelszívó képessége;
- növekszik az érintett kistérségben megvalósuló beruházások száma;
- felgyorsul az érintett térségekben a gazdasági szerkezet átalakítása;
- emelkedik a kistérség gazdasági fejlesztésébe bevont magántőke aránya;
- növekszik a speciális fejlesztési mintaprogramok száma;
- stabilizálódik, illetve javul a foglalkoztatási helyzet;
- hatékonyabbá válik a turizmus fejlesztése.

II. INTEGRÁLT KISTÉRSÉGI SZOLGÁLTATÓ HÁZ – KULTURÁLIS FUNKCIÓ

1. **Megvalósítás helyszíne:** Pécsi Kistérség
Székhely: Pécs Megyei Jogú Város

2. **Illeszkedés a kistérségi fejlesztési koncepcióhoz:**

Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia):

- *A térség kulturális, természeti és épített örökségének idegenforgalmi hasznosítása – Pécs Kulturális Főváros 2010 kistérségi kisugárzása (5. prioritás 1. sz. program)*
 - Kulturális tevékenységre és az ezzel kapcsolatos lakossági elvárásokra vonatkozó adatgyűjtés, adatelemzés.
 - A klaszterek kialakítása, az együttműködés fokozása a kulturális tevékenységet folytató szervezetek, intézmények között.
- *Térségi örökségprogram (5. prioritás 2. sz. program)*
 - Tájházak, közösségi házak, múzeumok, gyűjtemények, kiállítóhelyek (összehangolt fejlesztése, programcsomagok kialakítása).
- *Térségi marketing, kommunikáció, PR (5. prioritás 3. sz. program)*
 - Kulturális tevékenységet folytató szervezetek PR és marketing tevékenységének erősítése.⁶

A Pécsi Statisztikai Kistérség Területfejlesztési Programja (SWOT analízis, lehetőségek):

- A helyi természeti értékek feltárása és reklámozása.⁷

Illeszkedés az NFT2 tervezetének prioritásaihoz, OP-jaihoz:

Társadalmi Megújulás Operatív Program 2007-2013:

- *Egészségmegőrzés és a társadalmi befogadás, részvétel erősítése (5. prioritási tengely)*
 - A társadalmi kohézió és az aktivitás erősítése a kulturális szolgáltatások fejlesztésével. (8. sz. program):
 - képzés, továbbképzés, átképzés útján fejleszteni kell a kulturális intézmények és nonprofit szervezetek személyi feltételeit;
 - erősíteni kell a kulturális intézmények (közgyűjtemények és közművelődési intézmények stb.) társadalmi kohéziót erősítő, kreativitást fejlesztő szerepét, ennek szakmai hátterét;
 - támogatni szükséges a kulturális hungaricumok, kiemelkedő kulturális értékek, programok megismertetését.⁸

Társadalmi infrastruktúra Operatív Program 2007-2013:

- *A kulturális infrastruktúra fejlesztése a közösségfejlesztés szolgálatában. (4. prioritási tengely)*
(A prioritási tengely keretében megvalósuló infrastrukturális fejlesztések a Társadalmi megújulás operatív program prioritási tengelyeiben megfogalmazott kulturális programok sikeres megvalósulásához járulnak hozzá.)
 - *A kulturális infrastruktúra integrált fejlesztése a partnerségi együttműködésért és a hálózatosodás elősegítése érdekében.*⁹

Dél-dunántúli Regionális Fejlesztés Operatív Program 2007-2013:

- *A turisztikai potenciál erősítése a régióban. (2. prioritási tengely)*

⁶ Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia). Dél-dunántúli Terület és Gazdaságfejlesztő Kht., 2006. 87-92. p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=62> (2007.04.23.)

⁷ A Pécsi Statisztikai Kistérség Területfejlesztési Programja (Helyzetelemzés, SWOT tábla, Fejlesztési koncepció) 2005-2006. PTE KTK Regionális Oktató, Fejlesztő és Tanácsadó Központ, 2006. április 65. p.

⁸ Társadalmi Megújulás Operatív Program 2007-2013. Magyar Köztársaság Kormánya, 2006. december, 112. p. http://www.nfu.gov.hu/index.nfh?r=&v=&l=&d=&mf=&p=umft_opprog (2007.04.23.)

⁹ Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program 2007-2013. Magyar Köztársaság Kormánya, 2006. november, 72. p. http://www.nfu.gov.hu/index.nfh?r=&v=&l=&d=&mf=&p=umft_opprog (2007.04.23.)

- *A turisztikai magterületeken turisztikai húzó termékek fejlesztése és komplex térségi turisztikai termékcsaládok kialakítása.*
- *Hatékony marketing stratégiát megvalósító desztináció menedzsment szervezet kialakítása.*¹⁰

3. Projekt háttere és indokoltsága

A kulturális látnivaló, rendezvények széles skálája fontos részét képezi a környék vonzerejének: történelmi várak, kastélyok, emlékhelyek, különböző építészeti stílusokat bemutató épületek, templomok, kegyhelyek, múzeumok, kiállítások, művelődési központok, kulturális fesztiválok stb.

Azonban fontos kihangsúlyozni, hogy a kistérségben „az adottságok miatt kulturális turizmus elsősorban az országos és nemzetközi vonzerőt is jelentő attrakciókkal büszkélkedhető Pécs felé irányuló további települések turizmusba történő bekapcsolódása nehéz a műemléki környezet szegénysége miatt”¹¹.

Illetve a Pécsi Kistérségre készült Turizmusfejlesztési koncepció is megállapítja: „A kulturális turizmus lehetőségei Pécsen kiemelkedően jók ... A kistérség számára a kulturális turizmusba a bekapcsolódási lehetőséget egyrészt a települések saját fesztiváljaik jelenthetik, másrészt a különböző tematikus utak, mint például a Középkori templomok útja”¹².

A dokumentum számbaveszi a kistérség jelenlegi turisztikai lehetőségeit, és az adatok alapján megállapítja, hogy a kistérséghez tartozó 39 településből 8 esetben volt regisztrált turisztikai forgalom: *Abaliget, Cserkút, Kozármisleny, Kökény, Orfű, Pécs, Pogány és Szemely*. Azonban az is megállapítást nyert, hogy ezen települések esetében is az elmúlt időszakban csökkent a kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak száma. Bár a koncepció azt is igazolja, hogy Pécs városának vendégköre igen „mozgékony és érdeklődő”, azaz közel 60%-a nem csak Pécsen látogatja meg, hanem egyéb Baranya megyei településeket is, de ezek közül, a Pécsi Kistérségből csak *Orfű* és *Abaliget* jött számításba.¹³

Ebből kifolyólag a Pécsen kívüli települések esetében a kulturális látnivalók, programlehetőségek elsősorban – azonban egyáltalán nem elhanyagolandó mértékben – kiegészítői lehetnek a falusi-, öko-, rendezvény- és egyéb turizmusnak, azaz nagymértékben hozzájárulhatnak a szabadidő változatos és tartalmas eltöltéséhez.

Ennek jelenlegi megvalósulását azonban a következők hátráltatják:

- (kulturális) turisztikai vonzerők, attrakciók, a termékínálat jelentős része, jelen formájában nem piacképes, kiépítetlenség a jellemző,
- (kulturális) turisztikai vonzerők nincsenek összekapcsolva, hiányoznak a komplex (kulturális) turisztikai termék- és programcsomagok,
- hiányzik a (kulturális) turizmusban érdekelt szereplők (vállalkozók, önkormányzatok, egyéb kapcsolódó szervezetek) közötti együttműködés, ebből kifolyólag párhuzamosságok vannak,
- nem megfelelő a különböző térségi szintek és azok szervezetei közötti koordináció,
- a térségre jellemző egységes arculat hiánya,
- minőségi hiányosságok,
- humán erőforrás hiányosságai,
- térségben hiányos szervezőerő.

¹⁰ Dél-dunántúli Regionális Fejlesztés Operatív Program 2007-2013. Magyar Köztársaság Kormánya, 2006. december, 60-61. p. http://www.nfu.gov.hu/index.nfh?r=&v=&l=&d=&mf=&p=umft_opprog (2007.04.23.)

¹¹ A Dél-dunántúli Régió Turizmus Stratégiai Fejlesztési Programja. Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Kht. KPMG Tanácsadó Kft, 2006. július, 38. p. <http://www.deldunantul.com/index.php?id=3275> (2007.04.25.)

¹² A Pécsi Kistérség Turizmusfejlesztési Koncepciója. 51. p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=78> (2007.04.25.)

¹³ A Pécsi Kistérség Turizmusfejlesztési Koncepciója. 65. p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=78> (2007.04.25.)

Ezen hiányosságokból kifolyólag:

- *Vendégjazzakák alacsony száma a kistérségben.*
- *Külföldi vendégek száma/aránya alacsony:* (a testvérvárosok és partnertérségek lakossága, esetleg olyan külföldiek, akiket rokoni kapcsolat fűz a kistérség egyes településeihöz.)

4. Projekt rövid leírása (cél, szereplők, tevékenységek, eredmények):

Cél:

A kistérségi kulturális (és turisztikai) potenciál, igények felmérése; a kulturális (és turisztikai) szolgáltatások, rendezvények koordinálása, összefogása, „felfűzése”; egységes marketing arculat kialakítása ezek számára.

Szereplők:

- Pécsi Többcélú Kistérségi Társulás (39 önkormányzat, a Társulás szervei, bizottságai),
- a különféle térségi szinteken működő, a turizmus tervezésével, fejlesztésével és promóciójával foglalkozó szervezetek (megyei turisztikai hivatalok, regionális idegenforgalmi hivatal, regionális marketing igazgatóság),
- Tourinform irodák,
- civil szerveződések a turizmus területén,
- dekoncentrált területfejlesztési szervek (regionális, megyei),
- térség tudományos kutató műhelyei,
- a kulturális és turisztikai jellegű szolgáltatásokat nyújtó helyi vállalkozások,
- települési művelődésszervezők.

Tevékenységek:

1. Közös kulturális (turisztikai) adatbázis létrehozása:

- a kistérség kulturális potenciáljának felmérése, a kulturális szolgáltatások, rendezvények és közvetetten kapcsolódó kulturális és turisztikai jellegű szolgáltatások („kultúrripari” potenciál) felmérése, kulturális (turisztikai) *partner*adatbázis létrehozása.
- a helyi lakosság (illetve megye, régió) kulturális igényeinek felmérése, és folyamatos figyelése,
- együttműködés a térség tudományos kutató műhelyeivel, a kutatási eredmények gyakorlatban történő hasznosítása érdekében.

A tervezett tevékenység hatása:

- segíti a *reális tervezés (fejlesztés)* megalapozását a különböző térségi szintek és azok szervezetei között, a koordináció alapja,
- támogatja a kultúraturizmusban érdekelt szereplők közötti együttműködés, döntések jobb megalapozását („tanácsadási” tevékenység),
- programok, rendezvények összehangolásának biztosítása („előre tervezett rendezvénytáptár”),
- komplex kulturális programcsomagok kialakítását,
- segítséget nyújt a térség egységes arculatának kialakításában,

- települési művelődésszervezők bevonása, a köztük lévő együttműködés kialakítása és/vagy fejlesztése, hálózat kialakítása, melyen keresztül a munkájukhoz szükséges információk és szakmai tanácsok, javaslatok áramolhatnak

2. A meghatározott szereplők irányába az információk közvetítésének támogatása:

Annak érdekében, hogy az adatbázis létrehozásából adódó igen kedvező – fent bemutatott – hatások érvényesülni tudjanak, szükséges megoldani a *hatékony információáramlást* a szereplők között. A tevékenység eredményes megvalósítása nagymértékben összefügg azzal, hogy a Szolgáltató Ház információs funkciója, illetve a kulturális funkció milyen mértékben képes a munkát (információszerzés, és –közvetítés) egymással összehangolni.

3. Komplex kulturális (turisztikai) programcsomagok kialakítása és tanácsadási tevékenység folytatása a térségre létrehozott közös kulturális adatbázis alapján:

A Szolgáltató Ház kulturális (turisztikai) funkciójának meghatározó feladata, hogy a létrehozott széleskörű adatbázisra támaszkodva, egyfajta *tanácsadási tevékenységgel* segítse – elsődlegesen – a kistérség településeit (települési művelődésszervezőket), a kulturális és turisztikai jellegű szolgáltatásokat nyújtó helyi vállalkozások, civil szerveződések azáltal, hogy

- rámutat azok ténylegesen meglévő erősségeire, a kínálkozó lehetőségekre,
- arra, hogy mit, milyen módon érdemes fejleszteni, mire érdemes hangsúlyt fektetni,
- hogyan tudják összehangolni, „felfűzni” az egyes szereplők a tevékenységeiket, közösen fejleszteni kínálatukat, kiaknázni az együttműködésből és (előre) tervezhetőségből eredő előnyöket,
- segítséget nyújtanak kapcsolatok kiépítésében,
- menedzselik az alulról jövő kezdeményezéseket.

A kistérségi Szolgáltató Ház kulturális (turisztikai) funkciójának meghatározó célkitűzése, hogy a tanácsadási tevékenység eredményeképp komplex *eladható* kulturális programcsomagok legyenek kialakíthatók. Ezek létrehozásában érdekelték egyfelől mind a meghatározott szereplők (települések, vállalkozások, civil szerveződések), mert kiegészítő jövedelmet, foglalkoztatási lehetőséget eredményez, másrészt fontos a Szolgáltató Ház számára, amely részben ebből finanszírozhatná fenntartásának költségeit. Ebből kifolyólag az Integrált Kistérségi Szolgáltató Ház kulturális (turisztikai) funkciójának feladata:

- segítségnyújtás, tanácsadás komplex kulturális turisztikai programcsomagok kialakításában,
- a programcsomagok közvetítése, „értékesítése” elsősorban a Tourinform irodák irányába.

4. Képzés, oktatás:

A Pécsi Kistérség Turizmusfejlesztési Konceptiójában olvasható a megállapítás, miszerint: „*A kistérségben az ország talán legszerteágazóbb, legsokszínűbb képzési struktúrája biztosítja a turisztikai szektor szakember utánpótlását. A magán képző intézmények egyszerű tanfolyamaiktól a középfokú szakképzés önkormányzati rendszerén át egészen az egyetemi szintű turisztikai szakember képzéséig terjed a kínálat.*”¹⁴

Ebből adódóan a kialakítandó Integrált Kistérségi Szolgáltató Háznak *nem lehet célja* különféle kulturális turizmushoz kapcsolódó képzések kialakítása, oktatási tevékenységek megszervezése. Azonban ez a képzési sokszínűség egyfelől előny, másfelől azonban hátrány, mivel ez a fajta bőség már megnehezíti az átláthatóságot a potenciális igénybevevők számára. Ennélfogva a kulturális (turisztikai) funkció feladata, hogy:

- összeállítson egy teljeskörű képzési-szolgáltatói listát a konkrét képzési lehetőségekről,
- tanácsadás a képzési kínálatról a meghatározott szereplők számára,
- képző szervezetek közötti koordináció, együttműködés kialakítása az átfedések csökkentése, a kapacitások jobb kihasználása érdekében.

¹⁴ A Pécsi Kistérség Turizmusfejlesztési Konceptiója. 68. p.
<http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=78> (2007.04.25.)

1. A klaszterek kialakítása, az együttműködés fokozása a kulturális tevékenységet folytató szervezetek, intézmények között

„A kultúra területén is jellemző, hogy a szervezetek együttműködő-rivalizáló kapcsolatban vannak, ezért elengedhetetlenül fontos, hogy a közös célok elérése érdekében, valamint az erőforrások optimális felhasználása miatt, egy együttműködés, klaszter alakuljon ki, mely vertikális és horizontális együttműködést is magába kell foglaljon.”¹⁵

Ennélfogva célként határozódik meg a kialakítandó funkció számára, hogy segítse „a klaszterek kialakítása, az együttműködés fokozása a kulturális tevékenységet folytató szervezetek, intézmények között.”¹⁶

6. Kapcsolódás a kistérségben zajló más kiemelt projektekkal

- A Szolgáltató Ház célja, hogy keresse és kiaknázza az együttműködés különféle lehetőségeit más kistérségekkel. Ennek egyik módja többek között, hogy folyamatosan figyelemmel kíséri a szomszédos kistérségek programjait is, mint pl. a szentlőrinci és bicsérdi projekteket. Továbbá együttműködést ösztönöz, és valósít meg a Pécs 2010 Menedzsment Központtal, mely várhatóan kiterjeszti tevékenységét, programszervező funkcióját az egész régióra.
- A kistérséget is érintő másik aktivitás a Pécs Pólus program, melynek tervei az egész térséget érintik, hatását Pécs, és annak 100-150km-es körzetében fejt ki. Ennek részeként a kulturális ipar¹⁷ tovagyűrűző hatásai jelenthetnek kiaknázandó lehetőségeket a kistérség Pécsen kívüli települései számára. A Szolgáltató Ház feladata lenne, hogy a Pécsen kívüli kistérséghez tartozó 38 település számára keresse a Pécs Pólushoz, elsősorban a kulturális iparhoz a kapcsolódási lehetőségeket, feltárja és megteremtse a kapcsolódáshoz szükséges kedvező feltételeket. A kulturális ipar a fejlesztési pólus rendkívül kedvező stratégiai eleme, de számolni kell azzal, hogy ebben a vetületben jelenleg elsősorban a turizmusra, szakképzésre és alkotói tevékenységre gyakorolt hatása jelenik meg. A lehetőségek teljes körű kiaknázása érdekében a turizmus fejlesztésével kapcsolatos törekvéseket ötvözni kell a kulturális ipar tárgyyszerű és programszerű megjelenésével. Ennek olyan keretek között kell megvalósulnia, amely elősegíti a kulturális szféra piachoz történő közelítését, felkészülését a teljesítményelvű megmértetésre, a piacképtelen aktivitások mérsékeltebb támogatását. Ennek is lenne megfelelő eszköze a kulturális infrastruktúrális adatbázis, valamint a szolgáltatók és művelődésszervezők szakmai hálózata, melynek keretén belül szakmai informális tanácsadás is zajlana, együtt kereshetnék a válaszokat arra a kérdésre: hogyan legyünk turisztikailag versenyképesek?

^{15, 11} Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia). Dél-dunántúli Terület és Gazdaságfejlesztő Kht., 2006. 88. 89. p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=62> (2007.04.23.)

¹⁷ Kulturális iparról akkor beszélhetünk, ha az anyagi javak jelentősége és a létrehozott produktum piacképessége a dominánsabb a szellemiekkel szemben.

III. INTEGRÁLT KISTÉRSÉGI SZOLGÁLTATÓ HÁZ – FOGLALKOZTATÁSI FUNKCIÓ

1. **Megvalósítás helyszíne:** Pécsi Kistérség
Székhely: Pécs Megyei Jogú Város

2. **Illeszkedés a kistérségi fejlesztési koncepcióhoz:**

Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia):

- *Foglalkoztatottság növelése IV. prioritás*
 - Munkaerőpiaci koordináció erősítése (1. sz. intézkedéscsomag)
 - Foglalkoztatási programok (2. sz. intézkedéscsomag)
 - Közmunka és közhasznú-munka, tranzitfoglalkoztatási és képzési programok; csökkentett munkaképességűek reintegrációja a munkaerőpiacra.
 - Reintegrációs tréningek.¹⁸

Illeszkedés az NFT2 tervezetének prioritásaihoz, OP-jaihoz:

A fent megnevezett projekt teljes mértékben illeszkedik a NFT II. tervezetének prioritásaihoz, operatív programjaihoz. A konkrét illeszkedési pontok:

Társadalmi Megújulás Operatív Program 2007-2013:

- *A Foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkaerőpiacra való belépés ösztönzése (1. prioritási tengely)*
(Célja a munkanélküli és a munkavállalási korú inaktív emberek foglalkoztathatóságának javítása és a munkaerőpiacra való visszatérésük elősegítése.)¹⁹

Dél-dunántúli Regionális Fejlesztés Operatív Program 2007-2013:

- *Humán közszolgáltatások- és közösségi településfejlesztés (3. prioritási tengely)*
 - Szociálisan hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának erősítése.

3. **Projekt háttere és indokoltsága**

A helyzetelemzésben feltárt adottságok:

1. „Pécs foglalkoztatási szerepének, továbbá a pécsi statisztikai kistérség viszonylag kiegyensúlyozott gazdasági potenciáljának köszönhetően a kistérség egészét tekintve kedvező a helyzet a regisztrált és tartós munkanélküliek arányának tekintetében - értékük a megyei és az országos átlag alatt marad az egyébként romló munkanélküliségi pozíciójú Baranya megyében, a kistérségen belül azonban vannak problémás területek.
2. A munkanélküliek aránya a megyeszékhelyeken a legalacsonyabb, a kisebb városok helyzete általában megegyezik az országos rátával, azonban a községeké, falvaké kedvezőtlenebb.
3. A kistérség izolált településein lakók ráadásul kedvezőtlenebb helyzetben vannak a városi munkahelyek betöltésében, ezért a munkanélküliség – bár a megyei szinttől elmarad – továbbra is jelentős maradt.”²⁰
4. „A regisztrált munkanélküliek nemek szerinti megoszlását tekintve a megyében magasabb a női munkanélküliek aránya a férfiakénál.

¹⁸ Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia). Dél-dunántúli Terület és Gazdaságfejlesztő Kht., 2006. 77-82.

p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=62> (2007.04.23.)

¹⁹ Társadalmi Megújulás Operatív Program 2007-2013. Magyar Köztársaság Kormánya, 2006. december, 79-83. p. http://www.nfu.gov.hu/index.nfh?r=&v=&l=&d=&mf=&p=umft_opprog (2007.04.23.)

²⁰ A Pécsi Statisztikai Kistérség Területfejlesztési Programja (Helyzetelemzés, SWOT tábla, Fejlesztési koncepció) 2005-2006. PTE KTK Regionális Oktató, Fejlesztő és Tanácsadó Központ, 2006. április 21. p.

5. A munkanélküliek iskolai végzettség szerinti megoszlást tekintve domináns a szakmunkás végzettségűek hányada és az általános iskolát végzettek sokasága.”²¹
6. „A munkatapasztalattal nem rendelkező pályakezdők száma, hasonlóan a regisztrált munkanélküliek létszámának alakulásához az utolsó három évre az enyhe növekedés a jellemző.”²²

4. Célok

I. Általános cél

A kialakítandó Integrált Kistérségi Szolgáltató Ház foglalkoztatási funkciójának célja ***a kistérség foglalkoztatási helyzetének javítása, foglalkoztatás bővítése, foglalkoztathatóság fejlesztése, a munkanélküliek reintegrációja a munkaerőpiacra közmunkaprogramokban való részvétel segítségével. A munkaadói és munkavállalói érdekek közelítése.*** Kiemelt figyelmet szentelve az alábbi társadalmi csoportokra:

- az alacsony iskolai végzettségű vagy munkaerő piaci szempontból nem versenyképes szakmával rendelkezőkre,
- pályakezdő, 30 év alatti fiatalokra,
- tartós egy évnél régebben regisztrált munkanélküliekre,
- munkanélküli nőkre.

II. Részletes célok

1. Közmunka koordinálása.
2. Munkanélküli feltételeinek javítása.
 - 2.1 Munkaerő-piaci tanácsadás
 - 2.2 Tájékoztatás, ösztönzés
3. Munkaerő-közvetítői funkció létrehozása.
4. Átképzések, továbbképzések.
5. Foglalkoztatási központ működtetéséhez szükséges pénzeszközök előteremtése.

2. A részletes célok megvalósulását segítő tevékenységek bemutatása

1. Adatbázis létrehozása a közmunka hatékony koordinálása, a partnerekkel való együttműködés erősítése céljából

A kötelező önkormányzati tevékenységként jelentkező közcélú és közérdekű foglalkoztatás esetében kistérségi szintű koordinációt az jelentene, ha a kistérséghez tartozó 39 településen lévő munkanélkülieket (a fent megjelölt csoportokat kiemelten kezelve) a kialakítandó Integrált Kistérségi Szolgáltató Ház foglalkoztatási funkcióján keresztül koordinálnák, „kiközvetítenék” a kistérség azon településeire, ahol aktuálisan munkájukra – elsősorban nagyobb horderejű feladatok elvégzése miatt - szükség van.

A települések közötti összefogás megvalósítása a cél a közcélú és közérdekű foglalkoztatottak csoportos foglalkoztatása érdekében, hogy „*lehetővé váljon a munkaerőpiacról kiszorult rétegek számára munka és megélhetési lehetőség nyújtása a másodlagos munkaerőpiacon. A munkavállalás által a cél réteg alkalmassá válhat a későbbiekben az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedésre.*”²³

²¹ Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (I. Helyzetelemzés). Dél-dunántúli Terület és Gazdaságfejlesztő Kht., 2006. 39-40. p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=62> (2007.04.23.)

²² Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (I. Helyzetelemzés). Dél-dunántúli Terület és Gazdaságfejlesztő Kht., 2006. 42. p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=62> (2007.04.23.)

²³ „Az ún. **második munkaerőpiac** a versenyszférától alapvetően elkülönített munkaerőpiaci szegmens, ahol a foglalkoztatás jellemzően nem profit-orientált, a finanszírozás döntő (vagy jelentős) mértékben társadalmi forrásokból történik, maga a foglalkoztatás is döntő (vagy jelentős) mértékben társadalmi (munkaerőpiaci) célokat követ, és a foglalkoztatásban résztvevők köre is ugyanezen társadalmi-munkaerőpiaci célok által meghatározott.”

A koordinálás hatékony megszervezéséhez egy adatbázist szükséges létrehozni, amely két fő területről igényli az információkat:

- a) Munkalehetőségekről: mely során a kistérségben fel kell mérni a közcélú foglalkoztatottak által elvégezhető munkalehetőségeket. Ezen munkák jellegét, elvégzésének optimális idejét valamint az elvégzéséhez szükséges létszámot és esetleges képzettségi előfeltételt meg kell állapítani. A tevékenység eredményes megvalósítása érdekében szükséges, hogy a Szolgáltató Ház kulturális (turisztikai), fejlesztési funkciója, illetve a foglalkoztatási funkció nagymértékben képes legyen munkájukat (pl. tájékoztatás a kulturális funkció részéről, hogy hol, mikor milyen horderejű kulturális (turisztikai) események kerülnek lebonyolításra) egymással összehangolni.

Ezt azért lényeges kihangsúlyozni, mert a Szolgáltató Ház foglalkoztatási funkciójának célja, miszerint a közcélú és közérdekű foglalkoztatottakat a kistérséghez tartozó települések között koordinálja, kiközvetíti, nem a „szokásos” munkák elvégzésére irányul (pl. járdaszegélyek, útpadkák gyomtalanítása stb.). Ez azon egyszerű okból adódik, hogy a kistérség összes településén megtalálható az az egy-két ember, aki általában ezeket a feladatokat rendszeresen teljesíti. Ennélfogva a kisebb, rutinszerű (települési köztisztaság fenntartása) tevékenységekre a koordináció nem terjedne ki, ennek irányítását továbbra is a helyi hatóság (önkormányzat) végezné el.

Példaként szolgáló, nagyobb volumenű közmunka program volt a "Vasút-tisztasági" Közmunka program és az „Illegális lerakók megszüntetése Pécs város közigazgatási területén” (lebonyolító szervezet „Munka Pécs Baranyáért” Kht); valamint a Mecseki Erdészeti Zrt által szervezett erdőtisztasági közmunka program. Hasonló méretű mozgósítást és szervezettséget igénylő munkákat koordinálna a Kistérségi Szolgáltató Ház. Az utóbbi esetén rendkívül pozitív, hogy a projekt befejezése után, számos munkaerőt tovább alkalmaztak. A kistérség programjának is törekednie kell az ilyen fajta továbbfoglalkoztatások mind gyakoribbá válásának elősegítésére

- b) Munkaerőről: adatbázis készítése (illetőleg folyamatos frissítése) a kistérséghez tartozó települések közcélú foglalkoztatottainak, inaktív munkanélküliinek, megváltozott munkaképességűinek számáról, végzettségéről, korábbi szakmai tapasztalatairól stb.

Az adatbázis elkészítése és működése érdekében szükséges, hogy térségi foglalkoztatáspolitikában érintett szereplőinek összefogása megvalósuljon. Ezt az igen fontos célt szolgálja a *Pécsi Kistérség Foglalkoztatási Paktuma* (2006. május – befejezés 2008. április 30.), melynek kiemelkedően fontos célja, hogy megismerhetővé váljanak a munkanélküliség okai, illetve segítsék a hátrányos helyzetű és a munkaerőpiacról kiszorult rétegek integrációját (valamint ügyel a meglévő párhuzamosságok kiszűrésére, továbbiak elkerülésére).

Továbbá nagyon fontos erősíteni az együttműködést az alábbi szereplők között:

- A térségben lévő önkormányzatok,
- Munkaadók,
- Munkaügyi kirendeltség,
- Képző intézmények,
- Érdekképviselői szervezetek,
- Civil szervezetek.

Pécs városára nem szükséges kiterjednie a kistérségi koordinációnak (vagy csak kivételes esetekben), a várost érdemes külön kezelni, mivel a pécsi közmunkások számára található megfelelő számú munkalehetőség a városuk területén, illetve a város területén a közcéllal foglalkoztatottak ilyenfajta koordinációja megoldott (Pécsi Városüzemeltetési és Vagyonkezelő Rt., „Munka Pécs-Baranyáért” Kht.).

2. Munkaerő-közvetítői funkció létrehozása

A Szolgáltató Ház foglalkoztatási funkciójának ezen tevékenysége nagymértékben kapcsolódik a közmunka koordinációs tevékenységéhez.

A munkaerő-közvetítői funkcionál új lehetséges közmunkaprogramok generálása lenne a feladat, illetve a program befejezését követően más munkahelyre való közvetíthetőség (tranzitálhatóság) megvalósítása. Fel lehetne használni azt a Szolgáltató Ház fejlesztési funkciója által menedzselte vállalkozói partneradatbázist, amiből kiderülhet, hogy egyes szervezeteknek (úgy profitorientált, mint non-profit partnereknek) szükségük lenne közmunkák tevékenységi köréből valamelyikre. A munka nagyságától és időtávjától függően érdemes lenne elgondolkodni közmunka program indításán. A kistérség feladatai:

- a lehetséges lebonyolító szervezeteket felkutatása, velük együttműködés kialakítása.
- a kedvezményezettek körét megállapítsa, akik részt vennének a munkában.

A funkció létrehozásakor a következő kérdéseket szükséges átgondolni:

- milyen típusú közmunkákat lehet szervezni, a jog miket tesz lehetővé,
- van-e rá igény a szervezetek részéről (vállalkozásfejlesztési funkció közreműködésével lehetne felmérni pontosan az igényeket).

2. Munkanélküliek feltételeinek javítása

A közcéllal foglalkoztatottak számos, a társadalmi beilleszkedést még inkább akadályozó gondokkal küzdenek. Ahhoz, hogy a kisebb és nagyobb közösség fejlődéséhez hozzájáruló, értékes polgárokká váljanak, figyelmet kell fordítani ezekre a problémákra. Az alábbi területekre mindenképp szükséges koncentrálni:

2.1. Munkaerőpiaci tanácsadás

A hátrányos helyzetű emberek (alacsony iskolai végzettségű, nem piacképes szakmával rendelkező, 50 év fölötti, tartós munkanélküliek, megváltozott munkaképességű, roma származású munkanélküliek) túlnyomó részben nem ismerik értékeiket, munkaerő-piaci lehetőségükkel.

Döntő fontosságú adottságaik, képességeik feltérképezése, megfelelő önismeret, önértékelés kialakítása, s az előttük álló kilátások, alternatívák felvázolása kiemelkedő fontosságú feladata lenne a kialakítandó Szolgáltató Ház foglalkoztatási funkciójának. Ennek eredményes megvalósítását az érintett személyekkel való nagyon szoros személyes kapcsolat biztosítaná.

A Szolgáltató Ház a helyi közvetlen kapcsolatok köszönhetően lesz képes nagyon hasznos információkat nyújtani az egyes közcéllal foglalkoztatottak munkapiaci adottságairól, mind a DDRMK (vagy egyéb munkaügyi kirendeltségek), mind pedig a Szolgáltató Ház vállalkozásfejlesztési funkciója által létrehozott partneradatbázisában szereplő vállalkozások irányába.

2.2. Tájékoztatás, ösztönzés:

- a) A munkavállalókat fel kell készíteni, mi vár rájuk a munka során. Megfelelő figyelemmel kell kezelni őket. Érezzék, hogy partnerek, nem csak elszenvedői a folyamatnak. A másik településre szállítás, és az ottani munkavégzés nem megszokott dolog számukra, így fontos ennek megfelelő előkészítése. Ez meghatározhatja a későbbi együttműködés milyenségét is.
- b) Sok esetben a közmunka programba való részvétel nem megfelelően vonzó az emberek számára, inkább a segély mellett döntenek az érintettek. Ezért kulcsfontosságú a közmunka „népszerűsítése”. A kedvezményezettekben azt kell tudatosítani, hogy munkájukkal hozzájárulnak az élhetőbb lakókörnyezethez. Ez a munka számukra nem szükséges rossz, hanem egy kitörési pont (a közmunka befejezése utáni távlati, javuló kilátásokról való gondoskodás, ezek felvázolása, tudatosítása). A

közmunkások megítélésének javítását segítő eszközök lehetne egy vonzó marketing kampány (jó példával jár elől a „Munka Pécs-Baranyaért” Kht, <http://www.mpbkht.hu/swf/intro.swf> internetes oldalukkal)

4. Képzés, továbbképzés

A funkció keretében létrehozandó adatbázisra támaszkodva feladat a foglalkoztatást (reintegrációt) elősegítő *képzési programok tervezése és ajánlása* az ezeket potenciálisan lebonyolítani képes, már működő szervezetek számára.

A foglalkoztatási funkció hozzá kíván járulni a Pécsi Kistérségi Foglalkoztatási Paktum azon céljához, amely révén megvalósul a térségi szereplők gazdasági és humánerőforrás fejlesztési elképzeléseinek összehangolása. Másrészt fontos feladata a foglalkoztatási funkciónak, hogy rávegye a „kedvezményezetteket”, hogy vegyenek részt a képzésben,

Külön képzés megszervezése, lebonyolítása valószínűleg nem lenne feladata a kialakítandó Szolgáltató Háznak, mivel a már működő képzőhelyek számos képzést tartanak folyamatosan. Kiterjedt kapcsolataival, gyakorlataival gyorsabban és zökkenő mentesebben tudják azokat lebonyolítani.

Az Integrált Kistérségi Szolgáltató Ház felállítása során az általános cél (kistérség foglalkoztatási helyzetének javítása) szem előtt tartása mellett a legfontosabb, hogy a hasonló feladatokat ellátó szervezetek hatásköreibe, feladataiba ne avatkozzon be a kistérség. Ne gyengítse, hátráltassa munkájukban, hanem erősítse őket a kívánt cél elérésében. A kívánt eredményért a tervezett feladatokat egymás között felosszák, teendőket megbeszélik, összehangolják. Ezért fontos az állami és civil intézményekkel a folyamatos napi kapcsolattartás, egyeztetés

IV. INTEGRÁLT KISTÉRSÉGI SZOLGÁLTATÓ HÁZ – FEJLESZTÉSI FUNKCIÓ

1. **Megvalósítás helyszíne:** Pécsi Kistérség
Székhely: Pécs Megyei Jogú Város

2. **Illeszkedés a kistérségi fejlesztési koncepcióhoz:**

Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia, SWOT analízis):

- *A kistérség belső erőforrásainak hatékonyabb gazdasági hasznosítása*²⁴

Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia):

- *Versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása, támaszkodva a pécsi fejlesztési pólusra (2. prioritás)*
 - Szinergia fejlesztése az életminőség fejlesztési pólushoz kapcsolódó ágazatok között – Szinergia hatással kapcsolatos adatgyűjtés és adatelemzés (3.1. intézkedés)
 - Befektetési lehetőségek megjelenítése (saját honlapon, városi, megyei, regionális és országos honlapokhoz csatlakozva) (4.2. intézkedés)
 - Pécs MJV és a Pécsi kistérségi beruházások harmonizálása (4.3. intézkedés)
- *Képzett, szolidáris társadalom – innovatív együttműködések. Humánerőforrás fejlesztés (3. prioritás)*
 - Civil stratégia – Partnerség, egyenrangú társadalmi szereplővé válás (3.1. intézkedés)²⁵

Illeszkedés az Új Magyarország Fejlesztési Terv (NFT2) tervezetének prioritásaihoz, operatív programjaihoz:

Gazdaságfejlesztési Operatív Program 2007-2013:

- *A modern üzleti környezet erősítése (3. prioritási tengely)*
 - Ezen belül a korszerű infokommunikációs infrastruktúra és a vállalkozások részére üzleti, információs és piacfejlesztési tanácsadás, szolgáltatás nyújtás. A projekt által generált szorosabb vállalkozói együttműködés, és szakmai segítségnyújtás hozzájárul a horizontális politikák megvalósulásához.
- *Jeremie-típusú pénzügyi eszköz (4. prioritási tengely)*²⁶

Dél-dunántúli Operatív Program 2007-2013:

- *A városi térségek fejlesztésére alapozott versenyképes gazdaság megteremtése (1. prioritási tengely)* Célja: A gazdasági, társadalmi és intézményi szereplők hatékony együttműködésének elérése, a mikro-, kis és középvállalkozások fejlődésének fenntartásával, a vállalkozók aktivitásának és szolgáltatói hátterének erősítése. Ezen cél mellett az Integrált Kistérségi Szolgáltató Ház projekt kapcsolódik az Operatív Program:
 - A gazdasági, ágazati klaszterek és vállaltok közötti együttműködés kialakítása, fejlesztése;
 - A kis és középvállalkozásokat támogató szolgáltatások erősítése művelet típusokhoz.²⁷

²⁴ Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia). Dél-dunántúli Terület és Gazdaságfejlesztő Kht., 2006. 17. p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=62> (2007. 03. 20.)

²⁵ Pécsi Kistérség Komplex Fejlesztési Program (II. Stratégia). Dél-dunántúli Terület és Gazdaságfejlesztő Kht., 2006. 49-68.p. <http://www.pecsikisterseg.hu/index.php?id=62> (2007. 03. 20.)

²⁶ Gazdaságfejlesztési Operatív Program 2007-2013. Magyar Köztársaság Kormánya, 2006. november, 71-73. p. http://www.nfu.gov.hu/index.nfh?r=&v=&l=&d=&mf=&p=umft_opprog (2007.03.19.)

²⁷ Dél-dunántúli Operatív Program 2007-2013. Magyar Köztársaság Kormánya, 2006. december, 53-55. p. http://www.nfu.gov.hu/index.nfh?r=&v=&l=&d=&mf=&p=umft_opprog (2007.03.19.)

3. Projekt háttere, indokoltsága:

A helyzetelemzésben feltárt hiányosságok közül a következőket kell kiemelni:

- A rendszerváltást követő gazdasági szerkezetváltás nem járt új erős gazdasági bázis kiépülésével, a növekedés gyenge ütemű a térségben.
- A korszerű ipari tevékenységek megtelepedése a térségben még várat magára, pedig ez a további fejlődés feltételei közé tartozik
- 2000 óta a növekedés lassulása tapasztalható, ami rámutat a régió, és egyben a kistérség leszakadására.
- A kistérséget lényegében elkerülték a külföldi befektetők, és az ipari teljesítménye is stagnáló.
- A kistérség jövőképeinek része a versenyképes gazdaság kialakítása a fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.²⁸

4. Célok

Az Integrált Kistérségi Szolgáltató Ház *fejlesztési funkciójának* fő célja, hogy a **partner szervezetekkel való együttműködés** által lehetőségeihez képest hozzájáruljon **a kistérségben működő vállalkozások, kiemelten a kis és középvállalkozások formális és informális üzleti kapcsolatainak kialakításához annak érdekében, hogy új technológiák, módszerek, és korszerűbb eszközök termelésbe vonásával, egymást segítve és kiegészítve növelhessék versenyképességüket, és megjelenhessenek a külföldi piacokon.**

További célok:

- a szolgáltató hálózat kistérségi szintű fejlesztése;
- a versenyképes gazdasági háttér, foglalkoztatottság bővítése;
- az innovatív együttműködések kialakítása;
- a versenyképes gazdasági szerkezet kialakítása, támaszkodva a pécsi fejlesztési pólusra, azon belül pedig az Európa Kulturális Fővárosa projektre.

5. Partnerek

- Pécsi Többcélú Kistérségi Társulás (tagönkormányzatok, társulás munkaszervezetei);
- Pécs-Baranyai Kereskedelmi és Iparkamara;
- Baranya Megyei Vállalkozói Központ;
- FVM Megyei Földművelésügyi Hivatal, Falugazdász Területközpont
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal;
- Baranya Megyei Területi Agrárkamara;
- Vállalkozói, illetve
- Civil szféra.

A vállalkozások munkáját a fent említett szervezetek jelenleg is számos szolgáltatással segítik, melyek között szerepel a tanácsadás, képzések és tanfolyamok, mikrohitel nyújtás, projektkészítés, és az üzleti partnerközvetítés az interneten. Fontos lenne, hogy a térségben lévő mindegyik vállalkozás *ismerje ezeket a szolgáltatásokat, és alkalmazza is őket*, hiszen rengeteg hasznos tanácsot nyújtanak az egyre gyorsabban változó környezet, és az EU-n belüli verseny leküzdéséhez.

6. A fejlesztési funkció által ellátandó feladatok

A projekt keretében létrejövő Integrált Kistérségi Szolgáltató Ház koordináló tevékenysége révén segíthetne abban, hogy ezek a lehetőségek minden vállalkozás számára ismertté váljanak, és a vállalkozó egy helyen **tájékoztatót és segítséget** is kaphatna, ha például nem igazodik el az internetes

²⁸ A Pécsi Statisztikai Kistérség Területfejlesztési Programja (helyzetelemzés, SWOT tábla, Fejlesztési koncepció) 2005-2006. PTE KTK Regionális Oktató, Fejlesztő és Tanácsadó Központ, 2006. április

szolgáltatások között. A projekt kialakításakor feladatként fogalmazódik meg, hogy a Ház által nyújtandó szolgáltatások ne ütközzenek a már létező, és működő szervezetek hasonló szolgáltatásával, hanem egymást kiegészítve segítsék a térség versenyképességének javulását.

Komplex adatbázis összeállításának szakmai támogatása

Az információs szerepkörnél már leírtakra hivatkozva interaktív informatikai rendszer kialakítása a cél, amely hozzájárul a térség kis és középvállalkozásai közötti formális és informális kapcsolatrendszer kialakulásához, ezáltal növelve mind a vállalkozások, mind a térség versenyképességét. A kiépítendő rendszer alapját képezi a már említett egységes adatbázis, melynek természetesen kell, hogy legyen az üzleti szférában tevékenykedő szervezetekre vonatkozó része is.

Az adatbázisban szerepelhetnének: az egyes iparágakon belül a kistérségi vállalkozások száma, tevékenységi körük, termékeik, szolgáltatásaik, a vállalkozások között már kialakult üzleti kapcsolatok. Ez segítené a vállalatok tájékozódását és a partnerkeresést. Az adatgyűjtés feladata lenne emellett feltárni az új igényeket és problémákat, melyekre még nincs kidolgozott módszer, és ez lehetne az alapja új szolgáltatások kifejlesztésének, melyek növelhetnék a vállalkozások hatékonyságát, és versenyképességét. Az információgyűjtés kiterjedhetne arra is, hogy az egyes vállalkozások milyen képességekkel rendelkező dolgozókat alkalmaznak, és mit hiányolnak az egyetemen, főiskolán végzett hallgatók képességeit illetően. Ezáltal az oktatás is korszerűbbé válhatna, illeszkedhetne a munkaerő-piaci kínálatához.

Az adatbázis szakmai háttérének kidolgozása során szoros együttműködés szükséges a Szolgáltató Ház foglalkoztatási részlegével, valamint együtt kell működni a Pécsi Kistérség Foglalkoztatási Paktumának megvalósításában. A Foglalkoztatási Paktum és a Szolgáltató Ház fejlesztési és foglalkoztatási funkciójának közös célja a *térségi szereplők gazdasági és humán erőforrás fejlesztési céljainak összehangolása és a foglalkoztatást elősegítése, képzési programok tervezése.*²⁹

A Pécs Pólushoz való kapcsolódás segítése

A vállalkozások szempontjából a következő kiemelkedő jelentőségű lehetőség a **Pólus program**, illetve a hozzá kapcsolódó **Európa Kulturális Fővárosa** projekt. A program keretében Pécs, szándékai szerint a saját és a régió adottságaira építve (endogén növekedési elmélet), a térség gazdaságát az egészségiparhoz, a környezetiparhoz és újdonságként a kulturális iparhoz rendezi át új együttműködési rendszerekbe, hogy kihasználhassa ezen, új agglomerált piacok nemzetközi szinten tapasztalható jelentős növekedését. A megvalósulás szükséges feltétele a vállalkozások, a kutatási- és oktatási szervezetek szoros együttműködése, emellett fontos a közszereplők –állami, területi önkormányzati- partnerségi támogatása is.

A vállalkozásoknak fel kell ismerniük a programba való bekapcsolódás előnyeit. Fejlesztéseiket a három megcélzott iparág igényeihez kell igazítani, hiszen ez egyben segíti a Pólus program megvalósulását, és a vállalkozások fejlődését is. Üzleti tevékenységeiket, és termékeiket is felül kell vizsgálniuk, hogy segítik-e az új stratégia megvalósítását. Fontos ismerniük a program keretében megvalósítani kívánt konkrét projekteket, hiszen ezek képezhetik a tervezett fejlesztések kiindulópontját, ezért még több tájékoztatásra, ösztönzésre, és koordinációra van szükség, melyben a Szolgáltató Ház is részt venne. Ezen törekvések támogatását szolgálná a tájékoztatás a már megalakult klaszterekről, melyekhez csatlakozni lehet, illetve ha van elegendő számú érdeklődő, lehetőséget kell teremteni új klaszterek alapítására is. A korábban már említett adatbázis, mely a vállalkozásokról biztosítana naprakész adatokat, az együttműködés támogatásánál is segítséget nyújthat, hiszen a tevékenységi kör ismeretében kialakíthatók vállalkozói csoportok, melyeknél lehetőség van az összefogásra. Az egyes csoportoknak külön kellene tájékoztatást tartani a programhoz kapcsolódó lehetőségeikről, és az együttműködéssel járó előnyökről (erősebb piaci pozíció, hatékonyabb működés).

Tanácsadás

A nehéz helyzetben lévő kis és középvállalkozások számára kiemelkedően fontos a működésükhöz szükséges források biztosítása kedvezményes feltételek között. Ezt a célt szolgálta eddig az országos **Mikrohitel Program**, melynek keretében a maximálisan igényelhető összeg 5 millió Ft, és a kamat a

²⁹ <http://www.bmmk.hu/pkpaktum/pkisterseg.html> (2007. 03. 30.)

mindenkori jegybanki alapkamat. A 2007-es évvel az Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT) Gazdaságfejlesztési Operatív Programjában (GOP) a remények szerint egy másik új lehetőség nyílik a finanszírozás segítésére. Ez a **Jeremie-program**, amelynek célja segíteni a mikro-, kis- és közepes vállalkozások finanszírozási forrásokhoz jutását az Európai Unió strukturális alapjaiból. Megvalósulása révén segíthet a nem bankképes vállalkozásoknak bázist teremteni a dinamikus fejlődéshez, kezelni a hitelfedezet elégtelenségéből adódó problémákat, és a magántőkét nagyobb mértékben bevonni a fejlesztések finanszírozásába.

Erre a lehetőségre fel kell hívni a kis és középvállalkozások figyelmét, tájékoztatni kell őket arról, mit kell tenniük ezen források megszerzése érdekében, és lehetővé kell tenni, hogy az esetleges további kérdéseikre is választ kaphassanak.

Ideális lenne, ha a szolgáltatóházban külön tanácsadó részleget alkalmaznának, amely pénzügyi tanácsadás mellett **üzletviteli** és **menedzsment** kérdésekben is tanácsot tudna nyújtani a kis és középvállalkozóknak.

Javasoljuk a fejlesztési funkció tanácsadóinak az együttműködését a már kialakult **Falugazdász Hálózattal**. Célszerű lehet a tanácsadói körzetek hozzáigazítása a falugazdászok területeihez, és közös időpontban egyes kiemelt településeken nyújtott tanácsadás megszervezése.

7. Várt eredmények

A kistérség vállalkozásai hatékonyabb működésre lesznek képesek, megerősödnek pénzügyileg. A hálózatosodás hatására megnő a szerepük, és a fejlődő gazdaság vonzóvá teszi a térséget a befektetők számára.